

မြန်မာ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၈၄-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်ကျော် (၁)ရက်၊
ခရစ်နှစ် ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မေလ (၁၅)ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့
အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ကာလီဖိုးနီးယားပြည်နယ်၊ ဆန်ဖရန်ဆစ္စကို ပေးဧရိယာမှာရှိတဲ့
ထေရဝါဒဓမ္မအသင်းက ဆင်ယင်ကျင်းပသော အပတ်စဉ် ဓမ္မသင်တန်း

*****

ဗုဒ္ဓခေတ် တစ်မိုးအောက်တစ်ယောက်ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ
(ဧတဒဂ်ရပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ)

ဝိနည်းပိဋက ကျမ်းကျင်တဲ့အရာ အသာဆုံး

ဝိနယဓရ ဧတဒဂ်ရ ပဋ္ဌာစာရာ ထေရီ

(သင်တန်းမှတ်စု အကျဉ်း)

(က) အတိတ်ဘဝပါရမီ ဖြည့်ပုံ

- ပဒုမုတ္တရာ မြတ်စွာဘုရားထံမှာ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုပြီး ဝိနယဓရ ဧတဒဂ်ရလိုပါကြောင်း ဆိုပန်ခဲ့။

- ကဿပမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်မှာ ကိကီမင်းကြီးရဲ့ တတိယသမီးတော် ဖြစ်ခဲ့ပြီး ကောမာရီဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျန်တဲ့ညီမတွေနဲ့အတူ အနှစ် နှစ်သောင်းကျင့်ခဲ့။

(ခ) ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဖြစ်ရပ် အတ္ထုပ္ပတ်

- သာဝတ္ထိပြည်မှာ သူဌေးသမီးဖြစ်ခဲ့။ အိမ်မှာခိုင်းစေတဲ့ ကျွန်နဲ့ ထွက်ပြေး။ သား နှစ်ယောက် ထွန်းကား။ မိဘရပ်ထံပြန်ရင်း လမ်းမှာတင် သားငယ်ကို ဖွားမြင်၊ လင်ယောက်ျားဖြစ်သူ မြွေကိုက် သေဆုံး။ သားငယ်ကို စွန့်ချီ၊ သားကြီးက ရေမြော။

မိဘနဲ့ မောင်ဖြစ်သူက လေးကြီးမိုးကြီးကျပြီး အိမ်ပြိုကျလို့ အိမ်ပိပြီး သေဆုံးခဲ့။

ဒီလောကခံတွေကြောင့် ပဋ္ဌာစာရာ အဝတ်မကပ်နိုင်လောက်အောင် သွက်သွက်ခါ ရူးသွားခဲ့။

- မြတ်စွာဘုရားတန်ခိုးတော်နဲ့ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်ရောက်

ပဋ္ဌာစာရာ အရူးမ သောတာပန်ဖြစ်

မြတ်စွာဘုရားရှင်က "ချစ်သမီး... သင် ဘာမှ ကြံစည်တွေးတောမနေပါနဲ့။ သင့်ရဲ့ အားထား မှီခိုရာ ဖြစ်နိုင်တဲ့သူထံ သင်ချစ်သမီး ရောက်လို့နေပါပြီ။ သင်ချစ်သမီး ယခုလို သား၊ လင်၊ မိဘ၊ မောင်တွေ သေရတဲ့အတွက် မျက်ရည်ကျပြီး ငိုကြွေးခဲ့ရသလို၊ အနမတဂ္ဂ သံသရာတစ်ခွင်မှာလည်း သား၊ လင်၊ မိဘ၊ မောင်တွေ သေတဲ့အတွက် ကျခဲ့ရတဲ့မျက်ရည်တွေဆိုတာ မဟာသမုဒ္ဒရာလေးစင်းမှာ ရှိတဲ့ ရေစက်ရေပေါက်တွေထက် များလှပါပြီကွယ်"လို့ တရားစကား မိန့်ကြားပြီး ဖော်ပြပါ အဓိပ္ပာယ်ရ တဲ့ ဂါထာနဲ့ မျက်ရည်ထိန်း၊ သောကငြိမ်းတရား ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ် -

"ချစ်သမီး ပဋ္ဌာစာရာ... သမုဒ္ဒရာ လေးစင်းထဲမှာ ရှိတဲ့ ရေစက်ရေပေါက်တွေဆိုတာ သတ္တဝါတစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ သံသရာတလျှောက်က မျက်ရည်ပေါက်တွေနဲ့ နှိုင်းစာလိုက်ရင် နည်းပါသေးတယ်။"

ကိုယ်ဆင်းရဲနဲ့ စိတ်ဆင်းရဲဆိုတဲ့ ဒုက္ခနှစ်မျိုး နှိပ်စက်ခံရတဲ့ သတ္တဝါတစ်ဦး တစ်ယောက်ရဲ့ သောကအပူမီးကြောင့် ငိုခဲ့ရ၊ ကျခဲ့ရတဲ့ မျက်ရည်တွေဆိုတာ မဟာသမုဒ္ဒရာ လေးစင်းမှာရှိတဲ့ ရေစင်ရေပေါက်တွေထက် နှိုင်းဆမရ များလှပါပေတယ်။

ချစ်သမီး ပဋ္ဌာစာရာ... သင်ဟာ ဘာလို့ မေ့လျော့ပေါ့ဆ သတိလက်လွတ် နေနေရ တာလဲ။ သတိတရား လက်ကိုင်ထားပြီး နေပါ။"

အခုလို မြတ်စွာဘုရား တရားဟောလိုက်တယ်ဆိုရင်ပဲ ပဋ္ဌာစာရာရဲ့ စိတ်နှလုံးမှာ သောကမီး တွေ တဖြည်းဖြည်း ငြိမ်းအေးပြီး နည်းသွားတယ်။ ဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက ပဋ္ဌာစာရာရဲ့ စိတ်အစဉ်မှာ သောကတွေ နည်းပါးသွားတာကို သိမြင်တော်မူတဲ့အတွက် "ချစ်သမီး ပဋ္ဌာစာရာ... သား၊ လင်၊ မိဘ၊ မောင်တွေဆိုတာ တကယ်သေရတော့မည့်သူအတွက်တော့ အစောင့်အရှောက်လည်း မဖြစ်နိုင်၊ မှီခို အားထားရာလည်း မဖြစ်နိုင်ကြဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ ဒီ သား၊ လင်၊ မိဘ၊ မောင်ဘွားစတဲ့သူတွေဆိုတာ သက်ရှိ ထင်ရှား ရှိနေကြပေမဲ့ တကယ်သေရတော့မည့်သူအတွက်တော့ မရှိတာနဲ့ အတူတူပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ဉာဏ်ပညာရှိတဲ့သူဆိုတာ ကိုယ့်သီလကို စင်ကြယ်အောင် ကြိုးစားပြီး၊ နိဗ္ဗာန်ရောက် ကြောင်း အကျင့်ကောင်းတွေကိုသာ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်သင့်တယ်"လို့ တရားစကား မိန့်ကြားပြီး ဖော်ပြပါ အဓိပ္ပါယ်ရတဲ့ ဂါထာ နှစ်ပုဒ်ကို ဆက်လက်ဟောကြားခဲ့ပါတယ် -

န သန္တိ ပုတ္တာ တာဏာယ၊ န ပိတာ နာပိ ဗန္ဓဝါ။
အန္တကေနာဓိပန္နဿ၊ နတ္ထိ ဉာတီသု တာဏတာ။
ဧတမတ္ထဝသံ ဥ တွာ၊ ပဏ္ဍိတော သီလသံဂုတော။
နိဗ္ဗာနဂမနံ မဂ္ဂံ၊ ခိပ္ပမေဝ ဝိသောဓယေ။

"ချစ်သမီး ပဋ္ဌာစာရာ... နောက်ဆုံး သေချိန်ရောက်နေသူအတွက်တော့ သားတွေ သမီးတွေကလည်း မသေအောင် မတားနိုင်၊ မစောင့်ရှောက်နိုင်ပါ။ မိဘတွေ၊ ဆွေမျိုး သားချင်းတွေကလည်း မသေအောင် မတတ်နိုင်ကြပါ။ သို့အတွက်ကြောင့် မိဘ၊ သား၊ သမီး၊ ဆွေမျိုးသားချင်းတွေမှာ သေမင်းရန်ကို တွန်းလှန်စောင့်ရှောက်နိုင်တဲ့ အားကိုးရာ၊ အားထား ရာဆိုတာ လုံးဝကို မရှိဘူး။

ဒါကြောင့် ပညာရှိသူဆိုတာ အခုလို သေချိန်ရောက်လာရင် မသေအောင် တားပေးနိုင် မယ့် အားကိုးစရာပုဂ္ဂိုလ် မရှိဘူးဆိုတဲ့သဘောကို ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်သိမြင်ပြီးတော့ ကိုယ်ကျင့် တရား မပျက်ယွင်းအောင် စောင့်ထိန်းပါ။ နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်စေနိုင်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့် တရားကို လျင်မြန်စွာပဲ ဖြည့်ကျင့်ပါ။"

ဒီတရားဒေသနာ အဆုံးမှာတော့ ပဋ္ဌာစာရာ သူဌေးသမီးဟာ မြေမှုန့်ပမာ အလွန်တရာ များပြားတဲ့ ကိလေသာတွေကို သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်နဲ့ ပယ်သတ်နိုင်တဲ့အတွက် သောတာပန် အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

- အဲဒီနောက် မြတ်စွာဘုရားထံမှာ ဘိက္ခုနီရဟန်းမ ပြုခဲ့။

- တစ်နေ့မှာ ခြေထောက်ရေဆေးရင်း သုံးကြိမ်လောင်းလိုက်တဲ့ ရေတွေရဲ့ ကုန်ဆုံးသွားတာ မတူပုံကို ယူပြီး သတ္တဝါတွေဟာ အရွယ် သုံးပါးမရွေး သေကြေပျက်စီးတတ်ပါလားလို့ သံဝေဂဉာဏ် ယူ။

ပဋ္ဌာစာရာ ထေရီမ ရဟန္တာဖြစ်

အဲဒီလို ဆင်ခြင်နေတဲ့ ပဋ္ဌာစာရာထေရီမရဲ့သန္တာန်မှာ "ဒီရေသုံးမျိုးလုံး ကုန်ခမ်းပျက်စီးရ သလို သတ္တဝါတွေရဲ့ အာယုသင်္ခါရတွေဟာလည်း ကုန်ခမ်းပျက်စီးခြင်း သဘောရှိပါလား"လို့ အနိစ္စ လက္ခဏာဉာဏ်တွေ၊ ဒီအနိစ္စလက္ခဏာဉာဏ်က တစ်ဆင့် ဒုက္ခလက္ခဏာဉာဏ်နဲ့ အနတ္တလက္ခဏာ ဉာဏ်တွေ ထင်မြင်လာခဲ့။

အဲဒီလို ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ရှုမှတ်ပွားများရင်း ဥတုသပ္ပာယ် မျှစေဖို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းထဲ ဝင်၊ အလင်းရောင်ရစေဖို့ ဆီမီးခွက်ကို ထွန်းပြီး နေရာတကျ ထားလိုက်တယ်။ ဒီနောက်မှာတော့ ကုတင်ညောင်စောင်းမှာ ထိုင်လိုက်ပြီး ဆီမီး ငြိမ်းဖို့အတွက် ဆီမီးစာကို ဆီထဲ ဆွဲနှစ်လိုက်ပါတယ်။

ဒီအခါ ထေရီမရဲ့ သန္တာန်မှာ "ဪ... ဆီနဲ့ မီးစာ ဒီအကြောင်းတရား နှစ်မျိုးရှိတဲ့ အတွက်ကြောင့် ဆီမီးဆိုတဲ့ အကျိုးတရား ဖြစ်ရတာပါလား။ ဆီနဲ့ မီးစာ မရှိတော့ရင် ဆီမီးဆိုတာ လည်း မရှိနိုင်တော့ပါလား။ ဒီဥပမာလိုပဲ ကိလေသဝဋ်နဲ့ ကမ္မဝဋ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းသမုဒယသစ္စာတွေ ရှိနေသရွေ့ ဝိပါကဝဋ်လို့ ခေါ်တဲ့ ဒုက္ခသစ္စာ ခန္ဓာဖြစ်စဉ်တွေ မပြတ်ဖြစ်နေတာပါလား။ ကိလေသဝဋ်နဲ့ ကမ္မဝဋ် အကြောင်း သမုဒယသစ္စာတွေ ချုပ်ငြိမ်းသွားရင် ဝိပါကဝဋ် အကျိုး ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေ ချုပ်ငြိမ်းပြီး လွတ်မြောက်မှုဆိုတာ ဖြစ်တာပါလား"လို့ အကြောင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်တယ်၊ အကြောင်းချုပ်ရင် အကျိုးလည်း ချုပ်တယ်ဆိုတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သဘောဉာဏ်တွေ ထင်လာခဲ့ပါတယ်။

ဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်ဟာ ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်မှာ ထိုင်နေတော်မူရင်းကပဲ ရောင်ခြည် တော် လွှတ်လိုက်တယ်။ ပြီးတော့ ထေရီမရဲ့ရှေ့မှာ ရပ်ပြီး ဟောတော်မူနေသလို ဖော်ပြပါ အဓိပ္ပာယ် ရတဲ့ ဂါထာနဲ့ တရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ် -

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။

ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယ။ (ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ၁။ ၄၄၂။)

"ချစ်သမီး ပဋ္ဌာစာရာ... သင်စဉ်းစားဆင်ခြင်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေဟာ စဉ်းစား ဆင်ခြင်တဲ့အတိုင်း မှန်ပါတယ်။ သတ္တဝါမှန်သမျှ သေကြရမှာပဲ။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတွေရဲ့ အဖြစ်နဲ့အပျက်ကို မမြင်ဘဲ အသက်တစ်ရာ ရှည်ရတဲ့သူထက် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတွေရဲ့ အဖြစ်နဲ့ အပျက်ကို ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာနဲ့ သိမြင်တဲ့သူရဲ့ တစ်ရက် တစ်ခဏမျှ အသက်ရှင်နေရတာက ပိုပြီး မြတ်လှပါပေတယ်"

ဒီတရားဒေသနာ အဆုံးမှာ ပဋ္ဌာစာရာ ထေရီမဟာ ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးနဲ့တကွ အရဟတ္တဖိုလ် ဆိုက်ရောက်ပြီး ကိလေသာ အာသဝေါကုန်ခမ်းတဲ့ ရဟန္တာ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ဝိနယဓရ တေဒဂ်ရ

ပဋ္ဌာစာရာထေရီမဟာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် မြတ်စွာဘုရားထံမှာ ဝိနည်းပိဋကတ်ကို အကျယ်တဝင့် သင်ယူတတ်မြောက်ခဲ့ပြီး ဝိနည်းနဲ့စပ်ဆိုင်တဲ့ အကြောင်းအရာ အရေးအခင်းတွေကို

ဟုတ်မှန်တဲ့အတိုင်း ဟောကြားဖြေဆိုလေ့ရှိတယ်။ ဒါကြောင့်ပဲ နောင်တစ်ချိန် မြတ်စွာဘုရားရှင် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်မှာကျင်းပတဲ့ သံဃာ့အစည်းအဝေးသဘင်မှာ သီတင်းသုံးထိုင်နေတော်မူရင်း ဘိက္ခုနီရဟန်းမတွေကို ဧတဒဂ် အရာထား ချီးမြှောက်တဲ့အခါ "ဝိနည်းဆောင် ဘိက္ခုနီရဟန်းမတွေ ထဲမှာ ပဋ္ဌာစာရာ ဘိက္ခုနီဟာ အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပါပေတယ်"လို့ ပဋ္ဌာစာရာ ထေရီမကို ဝိနယဓရ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးနဲ့ ချီးမြှောက်တော်မူခဲ့ပါတယ်။

*****

အရှင်နေမိန္ဒာဘိဝံသ
(၉-၅-၂၀၂၂)